

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum	:	29 januari 2019
Voorstel van	:	college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	:	Wegenbeleidsplan 2019-2023
Portefeuillehouder	:	Marius Tielemans

Samenvatting:

Het vast te stellen beleidsplan geeft invulling aan de zorgplichten zoals die onder andere zijn vastgelegd in de wegenwet. De gemeente Boekel is verantwoordelijk voor het in goede staat houden van de wegen die zij in beheer hebben. De zorgplicht richt zich met name op het onderhoud aan alle verhardingen, hieronder vallen; rijbanen, fietspaden, voetpaden, pleinen, parkeervoorzieningen en alle overige verhardingen.

Om hier op een goede manier invulling aan te kunnen geven worden elke twee jaar onze wegen geïnspecteerd en aan de hand daarvan een onderhoudsprogramma opgesteld. Nu leggen we een compleet nieuw beleidsplan voor. Hierin maken we keuzes voor ons beleid voor de komende jaren.

Om meer sturing te kunnen geven aan het gewenste kwaliteitsniveau is ons wegennet opgedeeld in functies. Daarmee kunnen we beter sturen op niveau van onderhoud. Wij vinden dat de onderhoudstoestand in de echte centrumgebieden hoger mag zijn dan in de overige gebieden. Die krijgen dan ook kwaliteit A (hoog) Voor de overige gebieden streven we naar de juiste mix tussen kosten en onderhoudsniveau wat resulteert in B (basis). Let wel, kwaliteit B is gewoon prima. Qua ondergrens wordt landelijk C acceptabel gevonden als ondergrens.

Ons wegennet is op orde. Gemiddeld scoort het onderhoudsniveau B = voldoende. Uitzondering hierop zijn de intensief bereden wegen in het buitengebied. Het blijkt dat de toename van zwaar landbouwverkeer en de keuze voor smalle wegen daar zijn tol begint te eisen. Geadviseerd wordt dan ook om het onderhoud op die wegen te focussen. Naast onderhoud aan die wegen dient er ook meer aandacht te worden gegeven aan het structureel op orde brengen van de wegbermen. Het huidige schaven en waar nodig versterken met puin blijkt niet afdoende. Daarom wordt voorgesteld om met een 5 jaren programma structureel 15 kilometer grasbetontegels aan te leggen.

Financieel zijn de gevolgen te overzien. Het huidige budget wegbeheer blijkt nagenoeg afdoende voor de gestelde beheersmaatregelen. Met de stand van de huidige voorziening hoeft geen extra geld vrijgemaakt te worden. Uitzondering daarop is het advies om de wegbermen structureel te verbeteren. Daarvoor zijn extra middelen nodig, door de investeringen te kapitaliseren kunnen deze over lange termijn worden afgeschreven.

Voorgesteld besluit:

1. Beleidsplan wegen 2019-2023 vaststellen;
2. De benodigde middelen voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen werkzaamheden voor de planperiode 2019 tot en met 2023 beschikbaar stellen.

Inleiding/probleemstelling:

In artikel 16 van de gemeentewet is vastgelegd dat de gemeente Boekel verantwoordelijk is voor het in goede staat houden van de wegen. Het 'Beleidsplan wegen 2019 – 2023 geeft invulling aan het uitvoeren van deze zorgplicht. Onder deze zorgplicht valt het onderhoud aan alle verhardingen en bermen die de gemeente in beheer heeft. Onder de verhardingen vallen de rijbanen, fietspaden, voetpaden, pleinen, parkeervoorzieningen en alle overige (half) verhardingen.

Relatie met eerdere besluitvorming:

Wegbeheerplan Gemeente Boekel 2017-2018

Beoogd resultaat:

Het vaststellen van het 'Beleidsplan wegen 2019-2023' en het beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen werkzaamheden voor de planperiode 2019 tot en met 2023. Na vaststelling zal het college invulling gaan geven aan de uitvoering van het onderhoud.

Keuzemogelijkheden:

De keuze zit met name in het na te streven onderhoudsniveau en de planning van de uitvoering. Er kan gekozen worden om alle wegen op niveau A te brengen en te houden. Dat zal echter structureel hogere budgetten vergen. Er kan ook voor worden gekozen om niveau C (Sober) te kiezen. Dan kan op korte termijn onderhoud worden uitgesteld. Dit leidt echter tot discomfort en op termijn, nadat over de volle breedte niveau C wordt bereikt, weer tot toename van budgetten. Met name uitstel van asfaltonderhoud is gevoelig. Een schade nu aanpakken kan met een relatief simpele maatregel (slijtlaag). De aanpak uitstellen leidt tot verdergaande schade en op termijn een veel duurere maatregel (nieuwe deklaag). Daarom adviseren wij te kiezen voor B als basis en alleen in het centrum voor A.

In de rapportage zijn op pagina 38 t/m 40 twee afwijkende scenarios' doorgerekend. Het blijkt dat de gevolgen relatief beperkt zijn. Het structureel kiezen voor niveau C op de buitenwegen levert een kostenbesparing van € 70.000 per jaar.

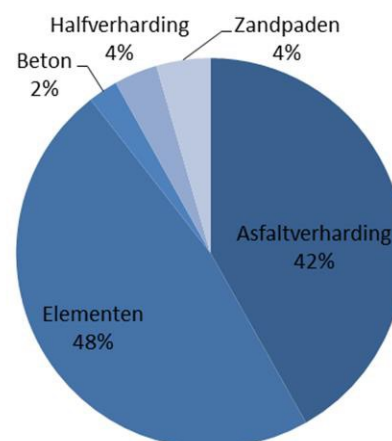
Argumenten:

Met het beleidsplan wegen 2019-2013 geeft de gemeente Boekel invulling aan de zorgplichten zoals die onder andere zijn vastgelegd in de wegenwet.

In artikel 16 van de gemeentewet is vastgelegd dat de gemeente Boekel verantwoordelijk is voor het in goede staat houden van de wegen. Gemeente Boekel is daarmee verantwoordelijk voor het onderhoud aan alle verhardingen die zij in beheer hebben. Hieronder vallen; rijbanen, fietspaden, voetpaden, pleinen, parkeervoorzieningen en alle overige verhardingen.

Areaal (inventarisatie)

Uit het huidige wegbeheerbestand blijkt dat de totale rijbaanlengte van de gemeente Boekel 164 kilometer bedraagt. Hiervan is 110 kilometer asfalt-, 31,5 kilometer elementenverharding, 0,2 km betonverharding, 12,5 km zandpaden en 9,5 kilometer half verharding. Kijken we naar het oppervlak dan ontlopen asfalt en elementen elkaar niet veel. (figuur A). In deze hoeveelheden is de areaaluitbreiding van 2018 niet meegenomen.

Figuur A Overzicht geïnventariseerd oppervlak van de diverse verhardingen

Voor het bepalen van het areaal van de bermen in het buitengebied maken we onderscheid naar binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom, In figuur B is een overzicht van het areaal opgenomen.

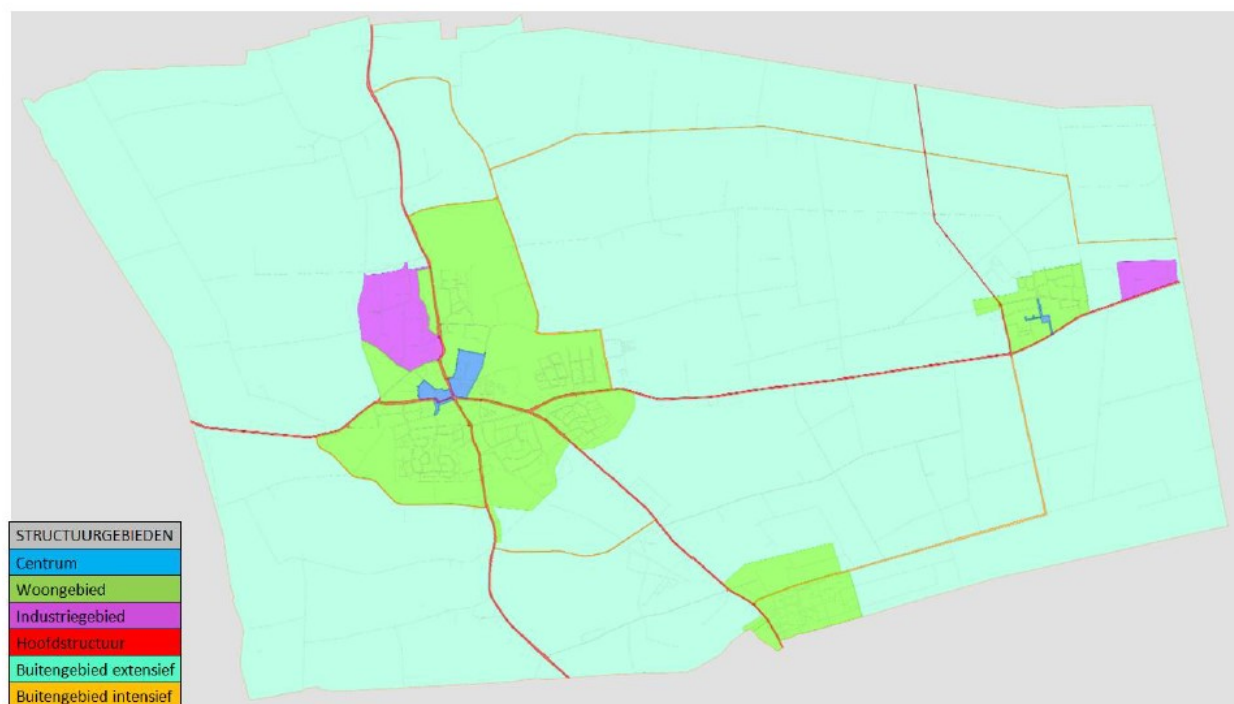
Bermen	
Funcatiegebied	lengte [m]
Binnen de bebouwde kom	2.000
Buitengebied intensief	20.772
Buitengebied extensief	62.345
Totaal	85.117
Lengte berm obv lengte rijbaan	

Funcatiegebieden

De openbare ruimte is in verschillende typen funcatiegebieden ingedeeld zoals, centrum, wonen, industrie. In figuur C zijn de verschillende typengebieden benoemd en voorzien van een beschrijving. Door het gebruik van funcatiegebieden is het mogelijk om het beheer goed af te stemmen op de functie van het gebied en de gewenste kwaliteit. In figuur D is de indeling van de funcatiegebieden weergegeven. Na de realisatie van de randweg zal worden bekeken of de funcatieindeling zo blijft. Aandachtspunt is de Peelkensweg, qua onderhoud heeft deze een hoger niveau meegekregen. Los daarvan zal doorgaand verkeer ontmoedigd moeten worden.

Funcatiegebied	Funcatieomschrijving
Centrum	Winkelcentra, pleinen en horecagelegenheden.
Wonen	Woonwijken en -straten.
Industrie	het bieden van werkgelegenheid
Hoofdstructuur	het bieden van een goede doorstroom voor het vervoer en verkeer.
Buitengebied extensief	Het gebied buiten de kom met vooral erftoegangswegen met een lage intensiteit.
Buitengebied intensief	Het gebied buiten de kom met dorpsontsluitingswegen die intensief gebruikt worden.

Figuur C Beschrijving funcatiegebieden

Figuur D Overzicht funcatiegebieden

Kwaliteit areaal

In het voorjaar van 2018 zijn alle geïnventariseerde verhardingen in de gemeente Boekel geïnspecteerd volgens de CROW-systematiek. Met behulp van deze resultaten is de kwaliteit van de verhardingen bepaald.

Binnen de gemeente Boekel is er een kwaliteitsverschil tussen de verhardingstypen asfalt- en elementenverhardingen. De asfaltverhardingen zijn lager van kwaliteit. Dit komt vooral door de

wijze van uitvoering bij het klein onderhoud. Kleinere schades worden bij elementenverhardingen sneller verholpen. Het asfalt in de gebieden hoofdstructuur, woongebied en buitengebied intensief scoren beneden de kwaliteit basis. Ook de elementen scoren in de gebieden centrum, industriegebied en buitengebied intensief onder het kwaliteitsniveau basis. De cementbeton verhardingen (onze betonnen fietspaden) scoren in alle gebieden waarin het aanwezig is zeer goed, echter beslaat het cementbeton maar een fractie van het totale beheerareaal. De kwaliteit van de bermten in het functiegebied buitengebied intensief scoort lager dan de kwaliteit basis. Figuur E geeft een overzicht van de huidige kwaliteit per functiegebied.

Figuur E Kwaliteitsniveau 2018

ONDERDEEL	CENTRUM	WOONGEBIED	INDUSTRIEGEBIED	HOOFDWEGEN	BUITENGEBIED EXTENSIEF	BUITENGEBIED INTENSIEF	TOTAAL
TECHNISCHE KWALITEIT							
ASFALT	A	C	B	C	B	D	C
CEMENTBETON	-	-	-	A+	A+	-	A+
ELEMENTEN	B	B	C	B	B	C	B
TOTAAL	B	B	C	B	B	D	B

A+	: Zeer goed
A	: Goed
B	: Voldoende
C	: Sober / Matig
D	: Slecht

Tijdens de inspecties is ook de kwaliteit van de bermten buiten de bebouwde kom inzichtelijk gemaakt, deze inspecties laten het navolgende beeld zien (figuur F). De kwaliteit van de bermten in het functiegebied buitengebied intensief scoren laag ten opzichte van de bermten in buitengebied extensief. Dit is te verklaren doordat de wegen die vallen onder buitengebied intensief destijds niet zijn aangelegd om het zware en intensieve verkeer van tegenwoordig te kunnen dragen.

Actuele kwaliteit bermten	
Structuurgebied	Kwaliteit
Buitengebied intensief	C
Buitengebied extensief	A
Totaal	A

Figuur F Kwaliteit wegbermen

Ambitie

In het voorgaande beheerplan heeft de gemeente Boekel een algemene kwaliteit van B, basis gehanteerd. Door het bepalen van functiegebieden is het mogelijk om het beheer goed af te stemmen op de functie van het gebied en de gewenste kwaliteit. Voor de plan periode 2019-2023 wordt wederom niveau B als basis gehouden. Uitzondering daarop vormen de centrumgebieden Boekel en Venhorst. Daar gaan we voor kwaliteit A.

Opgave

De huidige technische kwaliteit over het gehele wegenareaal is gemiddeld niveau "B". De asfaltverhardingen scoren in het algemeen minder goed dan de overige verhardingen. Dat is een waarschuwing, uitstel van asfaltonderhoud is niet aan te raden. Deze planperiode dient dan de nadruk te krijgen op het verbeteren van de kwaliteit van de asfaltverhardingen. Het onderhoud voor deze wegen zal prioriteit moeten krijgen. Het zijn vooral wegen in het buitengebied intensief die daar onder vallen. Daar ligt een voorname opgave.

Met betrekking tot de bermten is de opgave ook met name bij wegen buitengebied intensief gelegen. We stellen voor structureel werk te maken van het aanbrengen van verharde bermten (graskanttegels) op een goede fundering. We hebben daar inmiddels ruime en goede ervaring mee en zien dat hierdoor het correctief onderhoud sterk afneemt. In de komende 5 jaar worden de in de tabel hiernaast aangegeven wegen voorzien van bermverharding. In totaal 15 km weg dus 30 km bermverharding. Geraamde investering daarvoor is € 780.000. De lasten daarvan zitten grotendeels al in de begroting verwerkt.

IV. Intensieve wegen in het buitengebied

Stratenaam	Lengte
Bovensteeg	2.010 meter
Daandelendennen	854 meter
Elzen	4.030 meter
Gewandhuis	722 meter
Milken	729 meter
Noordstraat	3.380 meter
Peulsteeg	742 meter
Peulsteeg	627 meter
Platen	2.020 meter
Tekelsteeg	3.248 meter
Waterwal	454 meter
Zandhoek	1.648 meter
Zip	300 meter
Totaal	34.915 meter

Maatregelen.

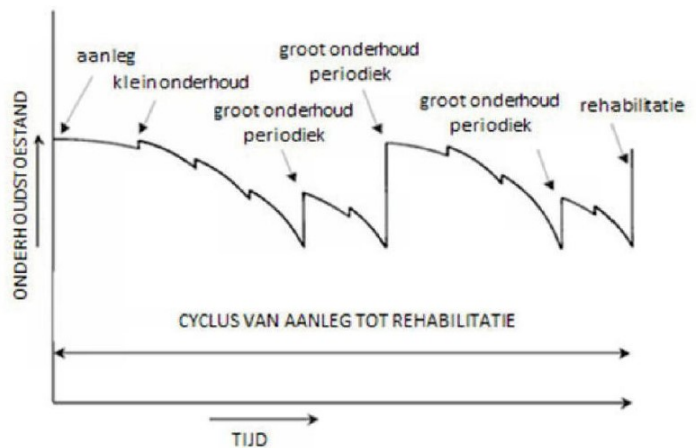
Voor het beheer en onderhoud van de verhardingen maakt de gemeente Boekel gebruik van de richtlijnen van de stichting CROW. Deze richtlijnen zijn zo opgesteld dat bij juist gebruik ze er voor zorgen dat de verharding technisch op kwaliteitsniveau basis blijft. Hiermee is de veiligheid van de verharding voor de gebruiker gewaarborgd en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Kapitaalvernietiging treedt met name op bij asfaltverhardingen. Wanneer het onderhoud niet tijdig wordt uitgevoerd wordt de uiteindelijke onderhoudsmaatregel zwaarder en daardoor duurder.

Om het onderhoud te bepalen wordt gebruik gemaakt van het theoretisch model van de levenscyclus van verhardingen. Tussen het moment van aanleg en rehabilitatie, het moment dat de verharding aan het eind van de

levensduur is dient er regelmatig klein en groot onderhoud uitgevoerd te worden.

Hiermee zorgen we ervoor dat de veiligheid voor de gebruikers gewaarborgd is. Vervanging vindt plaats als onderhoudsmaatregelen niet meer efficiënt zijn. Voor Boekel gaat we uit dat de gemiddelde levensduur van 60 jaar aangezien de zandige ondergrond in de gemeente voldoende stabiliteit heeft.

Het onderhoud wordt verdeeld in 3 categorieën

Klein/dagelijks onderhoud:

Dagelijks en direct onderhoud. Veelal op basis van klachten of eigen waarneming. Veelal uitgevoerd door onze eigen buitendienst of onderaannemer.

Groot onderhoud:

Dit omvat alle onderhoudsmaatregelen die een planmatig karakter hebben. Deze maatregelen dragen bij aan een structurele kwaliteitsverbetering van de wegen en worden jaarlijks uitgevoerd.

Rehabilitatie:

Dit omvat grootschalige onderhoudsmaatregelen met de omvang van een gehele straat. Deze wordt dan vaak van gevel tot gevel gereconstrueerd. Feitelijk een complete herinrichting. In Boekel wordt rehabilitatie niet vanuit de beheerbudgetten gefinancierd. Op het moment dat een complete herinrichting aan de orde is worden de beschikbare budgetten uit onderhoud (weg, riool, groen en openbare verlichting) voor de betreffende weg samengevoegd en indien nodig nog een extra krediet aangevraagd.

Bijkomende werkzaamheden

Naast bovengenoemde maatregelen en acties zoals die uit het beleidsplan wegen volgen zijn er nog een aantal activiteiten die plaatsvinden om het wegenbestand op orde te houden. Op hoofdlijnen zijn dat:

- Beheerpakket: Alle gegevens van de in beheer zijnde verhardingen zijn vastgelegd en worden tevens jaarlijks gemuteerd. Daar zijn kosten aan verbonden. Om afstemming met andere disciplines te kunnen maken gaan we die in 2019 overzetten naar een integraal pakket. Daarmee kunnen beter integrale planningen worden opgezet.
- Inspecteren: Elke twee jaar wordt ons wegenbestand geïnspecteerd om zodoende ons onderhoud goed in te kunnen plannen.
- Opstellen beheerplan: Aan de hand van de inspectiegegevens wordt een nieuw, uitvoeringsgericht beheerplan opgesteld.
- Wortels frezen fietspad: Om wortelschade te voorkomen worden langs onze betonnen fietspaden elke 5 jaar wortels gefreesd.
- Onderhoud recreatieve fietspaden: Dit betreft met name halfverhardingen, niet opgenomen in het wegenbeleidsplan.

Financiële gevolgen en dekking:

Kosten:

In onderstaande figuur zijn de totale kosten voor de uitvoering van dit wegbeheerplan weergegeven. Hier zijn de bedragen uit de rapportage incl VAT (voorbereiding, administratie en toezicht) weergegeven.

KOSTEN	2019	2020	2021	2022	2023	gemiddeld / jaar over 10 jaar
Onderhoud						
Planmatig obv kwaliteit, scenario 1	521.000	283.000	279.000	278.000	272.000	326.600
Klein onderhoud	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
Bermen normaal onderhoud	3.500	19.600	11.000	11.000	11.000	11.220
Bermen, extra budget tot bermverharding op orde	24.500	8.400	17.000	17.000	17.000	16.780
<i>Bermen, structureel, bermverharding</i>	<i>153.000</i>	<i>165.000</i>	<i>162.000</i>	<i>160.000</i>	<i>143.100</i>	<i>156.620</i>
Zandpaden	8.715	8.715	8.715	8.715	8.715	8.715
Wortels frezen betonnen fietspad		10.000				2.000
Halverharde fietspaden	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Bijkomend						
Beheerpakket	15.000	5.000	5.000	5.000	5.000	7.000
Visuele inspectie alle verhardingen		7.000		7.000		2.800
Opstellen beheerplan met analyse		5.000		5.000		2.000
Totale kosten per jaar (excl bermverharding)	610.715	384.715	358.715	369.715	351.715	415.115

De kosten tot 2024 zijn gebaseerd op de inspectieresultaten en de maatregelen die daarvoor staan. Er is in het rapport ook gekeken naar de kosten vanaf 2024. Op basis van theoretische aannames lopen de kosten dan flink op. We zien dan een stijging van ruim een ton. In die cijfers speelt de huidige toestand nauwelijks een rol maar wordt vooral gekeken naar landelijke normbedragen. Bij de tweejaarlijkse herzieningen wordt duidelijk of de werkelijke kosten ook echt gaan stijgen. Onze ervaring van de laatste 16 jaar wegbeheer is dat die stijging in de praktijk er niet komt.

In de vierde regel zijn de extra kosten van bermbeheer tot 2023 opgenomen. De uit het programma komende maatregelen zullen in de praktijk onvoldoende blijken. Nu investeren we jaarlijks € 28.000 aan bermbeheer en hebben we een matig beeld. Pas na 2024 – als structureel bermverbetering is afgerond- voorzien we een afname naar een gemiddeld bedrag van € 11.200 conform het rapport.

De kosten voor structureel bermonderhoud zijn cursief en in grijs weergegeven. Die kosten kunnen worden gezien als een investering en worden in een periode van 20 jaar afgeschreven. Die worden niet uit het budget beheer betaald.

Beschikbare budgetten:

In onderstaande figuur zijn de beschikbare budgetten voor het onderhoud weergegeven. Deze budgetten zitten op meerdere plekken in de begroting. Het budget voor een structurele aanpak van de wegbermen is ook hier niet in de totaalstelling opgenomen. Die zijn wel begroot maar als afschrijvingslast in de begroting verwerkt.

Het blijkt dat de kosten met name in het eerste jaar fors hoger zijn dan het budget. Dat komt doordat we een inhaalslag maken, met name in het asfaltonderhoud.

BUDGET	2019	2020	2021	2022	2023	gemiddeld / jaar over 10 jaar
621000 - 4720000 Voorziening wegbeheer	313.000	313.000	303.000	303.000	303.000	307.000
621004 - 4382042 Correctief ondh bermen	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
621003 - 4382041 Correctief ondh verharding	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
<i>Bermen, structureel, bermverharding</i>	<i>180.000</i>	<i>120.000</i>	<i>120.000</i>	<i>120.000</i>	<i>120.000</i>	
Extra storting in voorziening (verhoging budget)	7.000	7.000	17.000	17.000	17.000	
Totaal jaarlijks budget (excl bermverharding)	368.000	368.000	368.000	368.000	368.000	368.000
Over of tekort, aan te vullen uit voorziening	-242.715	-16.715	9.285	-1.715	16.285	-47.115
Verloop voorziening (startnivo € 300.000)	57.285	40.570	49.855	48.140	64.425	

In regel 5 staat de extra storting in de voorziening vermeld. Dat moet omdat de voorziening op basis van BBV regels niet negatief mag zijn. De extra storting (ten opzichte van de begroting is in 2019 en 2020 € 7.000 en vanaf 2021 € 17.000. Het jaarlijks budget wordt daarmee € 368.000. Deze extra last wordt in de voorjaarsnota opgenomen.

Voor de structurele aanpak van de wegbermen is € 660.000 als investering in de begroting opgenomen. Op basis van bijgaand plan worden de kosten echter € 783.000. Ook dit effect wordt in de voorjaarsnota meegenomen.

In de onderste regels wordt aangegeven hoe we met het verschil tussen kosten en budget omgaan. Om het verschil op te vangen wordt de voorziening wegbeheer ingezet. Die is op 1 januari 2019 € 300.000 groot. Het blijkt dat de voorziening voldoende is om de eerste jaren de verhoogde onderhoudsinspanning op te vangen. Vanaf 2025 komt de voorziening theoretisch onder druk. Bij de kosten is aangegeven hoe dit komt en dat dit naar alle waarschijnlijkheid een theoretisch gegeven is.

Risico's:

De risico's bij wegbeheer zijn relatief beperkt. Door het tweejaarlijks inspecteren van de wegen hebben we afname van kwaliteit snel in beeld.

Indien we het beheer niet op orde hebben bestaat het risico van claims bij ongevallen. Door echter structureel te inspecteren en daarop onderhoud te plannen is ook dat risico klein.

Communicatie:

Beperkt. Onderhoud wordt gecommuniceerd aan de bewoners van de straat die het betreft.

Uitvoering en evaluatie:

De raad bepaalt met dit beleidsplan de kaders van het onderhoud. Ook wordt nu vastgelegd welke wegen in het buitengebied van bermverhardingen worden voorzien. Het uitvoering geven aan de werkzaamheden binnen de planperiode is uitvoering en is aan het college.

